

ΕΛΙΔΕΚ.
Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας

**Περιγραφή Χρηματοδοτούμενου Ερευνητικού Έργου
«Ψυχοκοινωνική στήριξη ασυνόδευτων ανηλίκων
που φιλοξενούνται σε δομές μακροχρόνιας διαβίωσης»**

**1η Προκήρυξη Ερευνητικών Έργων ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. για την
ενίσχυση των Μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών και την
προμήθεια ερευνητικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας**

Τίτλος Ερευνητικού Έργου: «Ψυχοκοινωνική στήριξη ασυνόδευτων ανηλίκων που φιλοξενούνται σε δομές μακροχρόνιας διαβίωσης»

Επιστημονική Υπεύθυνη: Δανάη Παπαδάτου, Καθηγήτρια Κλινικής Ψυχολογίας

Φιλικός προς τον αναγνώστη τίτλος: U-ASC-4-PSYCH

Επιστημονική Περιοχή: Κοινωνικές Επιστήμες

Φορέας: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ελλάδα)

Συνεργαζόμενοι Φορείς: (1) Διεθνές Ελληνικό Πανεπιστήμιο & (2) «Μέριμνα» – Εταιρία για τη Φροντίδα Παιδιών και Οικογενειών στην Αρρώστια και το Θάνατο

Ποσό Χρηματοδότησης: 104.199 €

Διάρκεια Χρηματοδότησης: 30 μήνες

Ιστοσελίδα προβολής του Έργου: www.uasc4psych.eu

Σύνοψη Ερευνητικού Έργου

Η ψυχική υγεία των ανηλίκων προσφύγων που ζουν στην Ελλάδα είναι επισφαλής εξαιτίας της παρατεταμένης αβεβαιότητας όσον αφορά το νομικό καθεστώς και το μέλλον τους, δεδομένου ότι θεωρούν την Ελλάδα χώρα διέλευσης. Είναι αδιευκρίνιστο πώς οι ασυνόδευτοι ανήλικοι με ψυχοκοινωνικές δυσκολίες και ψυχικά προβλήματα (π.χ. πράξεις αυτοτραυματισμού, κατάθλιψη, κρίσεις πανικού, ψυχωτικά επεισόδια, βίαιη συμπεριφορά, κατάχρηση ουσιών) υποστηρίζονται από ένα υπερβολικά επιβαρυσμένο σύστημα ψυχικής υγείας που δεν διαθέτει εξειδικευμένες γνώσεις για να αντιμετωπίσει με επάρκεια τις ανάγκες παιδιών που προέρχονται από διαφορετικούς πολιτισμούς.

Σκοπός του Έργου

Βασικός σκοπός του ερευνητικού έργου, που υιοθετεί μεικτή μεθοδολογία, είναι να διερευνήσει σε βάθος τις υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής στήριξης και ψυχικής υγείας που παρέχονται στους ασυνόδευτους ανήλικους που διαμένουν σε δομές μακροχρόνιας διαβίωσης, συγκεκριμένα σε δομές φιλοξενίας και υποστηριζόμενα ημι-αυτόνομα διαμερίσματα.

Σύνοψη Ερευνητικού Έργου (συνέχεια)

Επιμέρους στόχοι του Έργου

- 1) Να χαρτογραφήσει τις υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής στήριξης και ψυχικής υγείας, οι οποίες παρέχονται σε ασυνόδευτους ανήλικους που φιλοξενούνται σε δομές μακροχρόνιας διαβίωσης
- 2) Να συγκρίνει τις αντιλήψεις σε ό,τι αφορά τις ψυχοκοινωνικές ανάγκες των ασυνόδευτων ανηλίκων μεταξύ των υπευθύνων που διοικούν στεγαστικά προγράμματα, των συντονιστών, των εργαζομένων στο πεδίο και των ίδιων των παιδιών
- 3) Να διατυπώσει ένα ερμηνευτικό μοντέλο που προσδιορίζει τους παράγοντες και τις διεργασίες που εμπλέκονται στην ανάπτυξη, παροχή και αξιολόγηση της ψυχοκοινωνικής στήριξης και των υπηρεσιών ψυχικής υγείας σε ασυνόδευτους ανήλικους
- 4) Να διατυπώσει ένα σύνολο κατευθυντήριων οδηγιών για:
  - (α) τον σχεδιασμό και την εφαρμογή ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών για ασυνόδευτους ανήλικους που διαβιώνουν σε δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας
  - (β) την αξιολόγηση των εν λόγω υπηρεσιών και
  - (γ) την υποστήριξη των εργαζομένων στο πεδίο από τον φορέα στον οποίο ανήκουν

Πρωτοτυπία του Ερευνητικού Έργου

- 1.** Αποτελεί την πρώτη πανελλαδική, εις βάθος μελέτη, η οποία αφορά τις ψυχοκοινωνικές ανάγκες των ασυνόδευτων ανηλίκων προσφύγων, υιοθετώντας μια ολιστική προσέγγιση που διερευνά και συγκρίνει τις αντιλήψεις τεσσάρων ομάδων: όσων σχεδιάζουν σχετικές υπηρεσίες, όσων παρέχουν ψυχοκοινωνική στήριξη στο πεδίο, όσων παρέχουν υπηρεσίες ψυχικής υγείας, και των ίδιων των ασυνόδευτων ανηλίκων.
- 2.** Επιδιώκει τη δημιουργία ενός οδηγού για την αποτελεσματική και βιώσιμη ψυχοκοινωνική φροντίδα που καλύπτει τις ανάγκες των ασυνόδευτων παιδιών προσδιορίζοντας τα εμπόδια και τις καλές πρακτικές στην οργάνωση, παροχή και αξιολόγηση ψυχοκοινωνικής στήριξής τους και υπηρεσιών ψυχικής υγείας.
- 3.** Το σχέδιο υλοποίησης της έρευνας συνδυάζει ποιοτικές και ποσοτικές μεθόδους συλλογής και ανάλυσης δεδομένων που θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη οδηγών ημι-δομημένων συνεντεύξεων και focus groups με διαφορετικές ομάδες: ασυνόδευτους ανήλικους πρόσφυγες, συντονιστές ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών, εργαζομένους στο πεδίο και επαγγελματίες ψυχικής υγείας. Η συγκεκριμένη ερευνητική μεθοδολογία θα ωφελήσει ερευνητές που διερευνούν την ψυχική υγεία ασυνόδευτων ανηλίκων προσφύγων.

Αναμενόμενα αποτελέσματα

Αναμενόμενα αποτελέσματα

1. Η χαρτογράφηση των υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής στήριξης και ψυχικής υγείας για ασυνόδευτους ανήλικους που φιλοξενούνται σε δομές μακροχρόνιας διαβίωσης στην Ελλάδα
2. Ο προσδιορισμός των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων και αναγκών τους
3. Ένα ερμηνευτικό μοντέλο που προσδιορίζει τους παράγοντες και τις διεργασίες που διευκολύνουν ή παρεμποδίζουν την ανάπτυξη, παροχή και αξιολόγηση της ψυχοκοινωνικής στήριξης σε συνάρτηση με τις ανάγκες των ασυνόδευτων ανηλίκων
4. Ένα σύνολο κατευθυντήριων οδηγιών για τον σχεδιασμό, την εφαρμογή, και την αξιολόγηση των ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους

Κοινωνικός αντίκτυπος: Τα αποτελέσματα του έργου θα ωφελήσουν περίπου **2.000** ασυνόδευτους ανήλικους οι οποίοι ζουν σε δομές φιλοξενίας και διαμερίσματα ημι-αυτόνομης διαβίωσης στην Ελλάδα, περισσότερους από **2.000** επαγγελματίες στο πεδίο που τους υποστηρίζουν, περίπου **20** ΜΚΟ που λειτουργούν δομές φιλοξενίας

Αναμενόμενα αποτελέσματα (συνέχεια)

και ημι-αυτόνομα διαμερίσματα. Επίσης, τα ευρήματα της παρούσας μελέτης θα ωφελήσουν και άλλες χώρες που φιλοξενούν ασυνόδευτους ανήλικους πρόσφυγες που ζουν σε μια μετέωρη κατάσταση και βιώνουν αβεβαιότητα για το μέλλον τους. Το έργο θα συμβάλλει και στην ενδυνάμωση των φορέων, που λειτουργούν δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας παρέχοντας στρατηγικές για την πρόληψη και αντιμετώπιση του στρες των εργαζομένων σε αυτές.

2. Αντίκτυπος στο πεδίο του πολιτικού σχεδιασμού: Σημαντική θα είναι η συμβολή του έργου στη διαμόρφωση των σχετικών πολιτικών και εφαρμογών από εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς (π.χ. Υπουργεία, ΕΚΚΑ-Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΔΟΜ, UNICEF).

3. Αντίκτυπος στην έρευνα και την εκπαίδευση: Φοιτητές προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων και ερευνητές σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, θα αξιοποιήσουν τη γνώση που θα παραχθεί από τη συγκεκριμένη πανελλαδική έρευνα.

4. Αντίκτυπος στην οικονομία: Το έργο αναμένεται να συμβάλει στη βελτιωμένη διαχείριση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων προκειμένου να διασφαλιστεί η αποδοτική (cost-effective) παροχή υπηρεσιών προσαρμοσμένων στις ατομικές και κοινωνικο-πολιτισμικές ανάγκες των ασυνόδευτων ανηλίκων προσφύγων, μεγιστοποιώντας το κοινωνικό όφελος.

Η σημασία της χρηματοδότησης

Ήδη από το 2016, η ερευνητική μας ομάδα συμμετέχει ενεργά στην επιμόρφωση και κλινική εποπτεία των εργαζομένων στο πεδίο που στηρίζουν ασυνόδευτους ανήλικους. Η χρηματοδότηση του παρόντος έργου είναι εξαιρετικά σημαντική για εμάς καθώς, στηριζόμενοι σε εμπειρικά δεδομένα, θα είμαστε σε θέση να: (α) συνηγορήσουμε για τα δικαιώματα των ασυνόδευτων ανηλίκων που χρήζουν κατάλληλης ψυχοκοινωνικής στήριξης και υπηρεσιών ψυχικής υγείας που ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους, και (β) διατυπώσουμε κατευθυντήριες οδηγίες για τον σχεδιασμό πολιτικής σε θέματα ψυχικής υγείας από τους εμπλεκόμενους φορείς (π.χ. Υπουργεία, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, UNICEF). Επιπλέον, προσβλέπουμε το συγκεκριμένο έργο να συμβάλλει στην εκπαίδευση όλων των εργαζομένων στο πεδίο, επαγγελματιών ψυχικής υγείας και προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών. Παράλληλα, θα εμπνεύσει ερευνητές και θα καθοδηγήσει όσους διαμορφώνουν πολιτικές που αποβλέπουν στο βέλτιστο συμφέρον των ασυνόδευτων ανηλίκων, διευκολύνοντας την ενσωμάτωσή τους στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες μας. Τέλος, δύο μεταδιδακτορικές έρευνες θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του παρόντος έργου, με θέματα, η πρώτη τη στήριξη ασυνόδευτων ανηλίκων που εμπλέκονται σε συγκρούσεις και πράξεις βίας και η δεύτερη τη στήριξη όσων κάνουν χρήση αλκοόλ και άλλων ψυχοδραστικών ουσιών.

ΕΛΙΔΕΚ.
Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Λ. Συγγρού 185 & Σάρδεων 2
ΤΚ. 17121, Νέα Σμύρνη, Ελλάδα
210 64 12 410, 420
communication@elidek.gr
www.elidek.gr